

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут економіки та менеджменту

Кафедра менеджменту і адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІЕМ _____

(назва інституту)

С. Дзюба

Дзюба О. Г.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

«20»

02

2020 р.

Антикризовий менеджмент

РОБОЧА ПРОГРАМА

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
(рівень вищої освіти)

галузь знань

07 Управління та адміністрування

спеціальність

073 Менеджмент

вид дисципліни

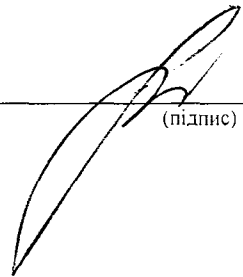
вибіркова
обов'язкова / вибіркова

Івано-Франківськ-2020

Робоча програма дисципліни «Антикризовий менеджмент» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня **бакалавр** за спеціальністю «Менеджмент».

Розробник:

доц. кафедри менеджменту
та адміністрування, к.е.н., доцент
(посада, назва кафедри, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

І. Б. Галюк

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри менеджменту та адміністрування

Протокол від «3» 02 2020 року № 6.

Завідувач кафедри
менеджменту та адміністрування

(підпис)

А. С. Полянська

Узгоджено:

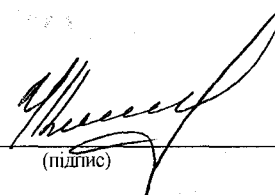
Завідувач випускової кафедри
менеджменту та адміністрування

(підпис)

А. С. Полянська

Гарант освітньої програми
проф. кафедри менеджменту
та адміністрування, д.е.н., професор

(підпис)

І. П. Кінаш

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Антикризовий менеджмент» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Семестр 7		Семестр 8	
			Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3	3			3	3
Кількість модулів	1	1			1	1
Загальний обсяг часу, год	90	90			90	90
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	54	12			54	12
лекційні заняття	18	6			18	6
семінарські заняття	-	-			-	-
практичні заняття	36	6			36	6
лабораторні заняття	-	-			-	-
Самостійна робота, год, у т.ч.	36	78			36	78
виконання курсового проекту (роботи)	-	-			-	-
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-	кр			-	кр
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	12	16			12	16
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	12	36			12	36
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	12	26			12	26
підготовка звітів з лабораторних робіт	-	-			-	-
Форма семестрового контролю	Диференційований залік				Диференційований залік	

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета вивчення дисципліни – є надання основних системних теоретичних і практичних знань з антикризового менеджменту і елементарних навичок при вирішенні задач і прийнятті рішень в умовах ринкових відносин.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен демонструвати такі **результати навчання** через знання, уміння та навички:

- освоїти теоретичні знання щодо наукового передбачення кризових явищ в діяльності підприємства;
- обґрунтовувати та здійснювати виробничо-господарську діяльність підставі моніторингу кризових явищ в діяльності підприємства з використанням інструментів антикризового менеджменту;
- визначати основні складові антикризової діяльності підприємства та елементи системи антикризового управління підприємством; розробляти систему заходів щодо запобігання кризового стану підприємства;
- вміти теоретично грамотно та послідовно виявляти проблеми (кризи) в діяльності підприємства, аналізувати їх причини та можливі наслідки та розробляти заходи щодо запобігання виникнення криз у майбутньому.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів **компетентностей, передбачених відповідним стандартом вищої освіти України:**

загальних:

- ЗК 3 здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.;
- ЗК 4 здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК 5 знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- ЗК 9 здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК 11 здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- ЗК 12 здатність генерувати нові ідеї (креативність)

фахових:

- СК 1 здатність визначати та описувати характеристики організації;
- СК2 здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;
- СК 5 здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту;
- СК 7 здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту;
- СК 12 здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

фахові за вибіркової компоненти:

здатність оцінювати товарну, цінову та збутову політики на підприємстві з метою виявлення передкризових ситуацій.

Результати навчання дисципліни **деталізують такі програмні результати навчання, передбачені відповідним стандартом вищої освіти України:**

- ПРН 3 демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства;
- ПРН 4 демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень;
- ПРН 6 виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень;
- ПРН 8 застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації;
- ПРН 11 демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

програмні результати за вибіркової компоненти:

демонструвати навички використання принципів та методів антикризового менеджменту.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни “Антикризовий менеджмент” характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ під-розділ
М 1	ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	18	6		
ЗМ 1	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	6	2		
Т 1.1	Концепція життєвого циклу (ЖЦ) підприємства та її використання в побудові системи управління. Сутність концепції ЖЦ систем, що реально існують. Необхідність вивчення та прогнозування взаємовпливу ЖЦ продукції, технології, організаційної форми, підприємства, галузі тощо. Характеристика особливостей прояву основних фаз ЖЦ різних систем, зокрема, підприємств різних типів: МП, комерційних та безприбуткових підприємств, корпорацій, державних та приватних підприємств, організаційних об'єднань тощо. Управління ЖЦ підприємства	1	0 5	2	3 1
Т 1.2	Вплив зовнішнього середовища на тривалість та конфігурацію ЖЦ підприємства. Кризовий стан середовища та його вплив на діяльність підприємства. Необхідність дослідження факторів, що негативно впливають на діяльність організації. Загальна характеристика статистичних та динамічних моделей середовища функціонування підприємства: переваги та обмеження для використання в антикризовому управлінні. «Хвильові процеси» у зовнішньому середовищі. Необхідність та можливість прогнозування тривалості та періодичності циклів, джерела інформації та методи розрахунку показників. Характеристика взаємодії «хвильових процесів» та окремих фаз циклів.	1	0 5	2	3 3
Т 1.3	Місце, роль та особливості кризових явищ у реально існуючих системах. Види кризових явищ на підприємстві. Багатоваріантність визначення кризових явищ на макро- та мікрорівнях в економіці. Типологія кризових явищ, причин та наслідків їх виникнення. Сутність, загальні та особливі характеристики кризових явищ. Типологія криз. Роль кризи зростання та кризи занепаду як рушіїв розвитку або занепаду системи. Особливості кризових явищ на підприємствах різного типу та механізмів їх протікання. Симптоми, причини, джерела та рівні прояву кризових явищ на підприємствах. Слабкі сторони підприємства як основа визначення «кризових точок».	2	0 5	2	1 4
Т 1.4	Антикризове управління підприємством. Поняття діагностики управління. Види та етапи діагностики управління організацією. Цілі та завдання діагностування. Загальна характеристика антикризового управління підприємством. Основні підходи до подолання кризових явищ на підприємстві. Типи антикризової реакції та антикризового управління (реактивне, активне, планове). «Оперативна» та «стратегічна» складова АУП. Часові характеристики та черговість впровадження оперативних заходів. Форма представлення оперативних заходів, фінансове та організаційне забезпечення їх впровадження. Концепція та методи подолання стратегічної кризи підприємства.	2	0 5	2	2 4
ЗМ 2	АНАЛІЗ ПЕРЕДУМОВ ТА ОЗНАКИ ПРОЯВУ КРИЗОВИХ ЯВИЩ НА ПІДПРИЄМСТВІ	12	4		
Т 2.1	Криза збуту. Характеристика механізмів формування локальної	2	1	2	6

	«кризи збуту». Чинники та методи, що дають змогу її ідентифікувати. Симптоми, причини та механізми формування локальної кризи збуту підприємства під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів. Забезпечення функціонування відділів маркетингу та збуту в умовах кризи. Необхідність розробки та впровадження тактичних заходів для призупинення розвитку кризи збуту та ланцюга кризових явищ на підприємстві. Проведення продуктової реструктуризації та розробка відповідних стратегій стабілізації. Сутність та методи проведення продуктової реструктуризації.				
Т 2.2	Фінансова криза. Сутність та місце фінансової кризи в ланцюгу кризових явищ підприємства. Місце фінансової кризи підприємства у формуванні системної кризи, зв'язок з іншими локальними кризами. Симптоми, причини та механізм формування фінансової кризи підприємств. Розробка процедур фінансового оздоровлення підприємства.	2	0 5	2	8 3
Т 2.3	Криза постачання. Сутність та місце кризи постачання у ланцюгу кризових явищ на підприємстві. Зв'язок кризи постачання з іншими локальними кризами на підприємстві. Основні симптоми та причини формування локальної «кризи постачання» та її вплив на формування системної кризи підприємства. Методи аналізу ресурсного потенціалу підприємства та основних постачальників. Моделі та методи аналізу системи постачання, окремих постачальників та «зон стратегічних ресурсів». Розробка ресурсних стратегій та відповідних планових документів. Методи ідентифікації типу кризи постачання, а також оцінка можливостей впливу на неї з метою її подолання. Антикризові компоненти в системі постачання.	2	0 5	2	7 2
Т 2.4	Виробничо-технологічна криза. Сутність та місце виробничо-технологічної кризи у ланцюгу кризових явищ на підприємстві. Зв'язок виробничо-технологічної кризи з іншими локальними кризами при формуванні системної кризи. Методи аналізу виробничого потенціалу та технології, що використовуються на підприємстві. Аналіз виробничого потенціалу підприємства. Стратегії подолання виробничо-технологічної кризи. Виробничо-технологічна реструктуризація та диверсифікація (у різних формах). Антикризові компоненти у виробничій підсистемі	2	0 5	2	4 1
Т 2.5	Криза управління персоналом. Сутність та місце кризи управління персоналом в організації. Роль і місце персоналу у формуванні, ідентифікації та подоланні кризових явищ взагалі. Місце кризи персоналу у ланцюгу кризових явищ на підприємстві. Симптоми, причини та механізм формування кризи управління персоналом. Запобігання, ідентифікація та подолання кризи управління персоналом. Підготовка спеціалістів з антикризового управління та формування «поведінки» персоналу певного типу в організації. Мотивація ефективної поведінки в умовах кризи. Стратегії нагромадження людського капіталу, як антикризова стратегія.	2	0 5	2	5 2
Т 2.6	Організаційна криза. Симптоми, причини та механізм формування організаційної кризи підприємства. Основні симптоми та причини організаційної кризи. Роль організаційної кризи у формуванні системної та стратегічної криз підприємства. Аналіз особливостей та глибини організаційної кризи. Сутність та напрямки організаційного аудиту. Методи діагностики організаційного рівня та організаційного потенціалу підприємства. Сутність, основні принципи та технологія впровадження організаційно-управлінської реструктуризації. Підсистема антикризового управління.	2	1	2	9 1

Всього:

Модуль 1 – змістових модулів -2.

3.2 Теми практичних занять

Теми практичних занять дисципліни «Антикризовий менеджмент» наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми практичних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	36	6		
ЗМ 1	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	12	2		
П 1.1	Аналіз факторів зовнішнього середовища, які мають вплив на тривалість та конфігурацію ЖЦ підприємства	4	0,5	1	1.1
П 1.2	Аналіз діяльності вітчизняних та зарубіжних підприємств, які перебувають у ситуації кризи.	4	0,5	1	1.2
П 1.3	Ознайомлення з сутністю антикризового управління на підприємстві, основними стратегіями антикризового управління	4	1	1	1.3
ЗМ 2	АНАЛІЗ ПЕРЕДУМОВ ТА ОЗНАКИ ПРОЯВУ КРИЗОВИХ ЯВИЩ НА ПІДПРИЄМСТВІ	24	4		
П 2.1	Обґрунтування факторів, які впливають на формування кризи збуту. Розрахунок можливих варіантів поведінки з врахуванням різних методів та стратегій ціноутворення.	4	1	1	2.3
П 2.2	Ознайомлення із сутністю фінансової кризи та методів її подолання. Розрахунок основних показників.	4	0,5	1	3.4
П 2.3	Обґрунтування факторів, які впливають на формування кризи збуту. Розрахунок можливих варіантів поведінки з врахуванням різних методів та стратегій постачання.	4	0,5	1	5.1
П 2.4	Розрахунок можливих варіантів поведінки із врахуванням різних методів та стратегій виробництва.	4	0,5	1	6.2
П 2.5	Ознайомлення з стратегіями нагромадження людського капіталу як антикризовою стратегією.	4	0,5	1	5.4
П 2.6	Ознайомлення із засадами організаційно-управлінської реструктуризації.	4	1	1	7.1

3.3 Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що виноситься на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	36		
ЗМ 1	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	16		
Т 1.2	Види економічних криз та їх динаміка.	6	3	4.4
Т 1.3	Види державного регулювання кризових ситуацій.	6	3	4.5-4.6
Т 1.4	Основні фази кризового процесу.	4	3	3.6
ЗМ 2	АНАЛІЗ ПЕРЕДУМОВ ТА ОЗНАКИ ПРОЯВУ КРИЗОВИХ ЯВИЩ НА ПІДПРИЄМСТВІ	20		
Т 2.1	Ризики в антикризовому управлінні	7	3	5.2 - 1.6
Т 2.5	Людський чинник кризового управління	7	3	3.2
Т 2.6	Модель антикризового менеджера.	6	3	4.1-4.3

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна література

- 1 Галюк, І. Б. Антикризисный менеджмент [Текст]: методичні вказівки для вивчення дисципліни / І. Б. Галюк. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2018. – 20 с.
- 2 Антикризисное управління підприємством [Текст]: навч. посіб. / І. М. Мазур, У. Я. Анрусів, О. Л. Гальцова, Т. П. Кулик. – Івано-Франківськ : НАІР, 2017. – 348 с.
- 3 Кулик, Т. Антикризисное управління підприємством [Текст]: навчально-методичний комплекс / Т. Кулик. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2016. – 121 с.

4.2 Інформаційні ресурси в інтернеті

- 1 Коротков Э. М. Антикризисное управление: учебник для вузов. М.: Изд-во «Юрайт», 2020. – 406с. [Електронний ресурс]: http://uchebnik-online.com/soderzhanie/textbook_147.html
- 2 Антикризисное управление: ученик и практикум для вузов. Под ред. Корягина Н. Д. М.: Изд-во «Юрайт», 2020. – 367 с. [Електронний ресурс]: <https://urait.ru/viewer/antikrizisnoe-upravlenie-450198#page/1>
- 3 Кочеткова А. И. Антикризисное управлениею Инструментарий.: учебник и практикум для бакалаврата и магистратуры. М.: Изд-во «Юрайт», 2019. – 140 с. [Електронний ресурс]: <https://urait.ru/viewer/antikrizisnoe-upravlenie-instrumentariy-434579#page/1>

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання знань студентів проводиться за результатами комплексних контролів за двома змістовими модулями ЗМ1 і ЗМ2. Модульний контроль за кожним змістовим модулем передбачає контроль теоретичних знань і практичних навиків. Схему нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 5.

Таблиця 5 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни “Антикризовий менеджмент”

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Контроль засвоєння теоретичних знань змістового модуля ЗМ1	15
Контроль засвоєння практичних навиків змістового модуля ЗМ1	30
Контроль засвоєння теоретичних знань змістового модуля ЗМ2	15
Контроль засвоєння практичних навиків змістового модуля ЗМ2	40
Усього	100

Оцінка за іспит з дисципліни виставляється студенту відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни